

K použití PTRS

Velká nasycenost armád nejnovější bojovou technikou, zvláště tanky a bojovými vozidly, přímo vyžaduje podstatně zkvalitňovat zbraně k vedení boje s nimi. Jedním z moderních prostředků boje s tanky a bojovou technikou nepřítele jsou protitankové střely (dále PTRS), zavedené v posledních letech do naší armády.

Jednotky PTRS mají krátkou historii a jsou dosud ve výstavbě. Proto jejich použití, začlenění i vybavení je nutné věnovat pozornost.

Možnosti použití PTRS

Na stupni pluku budou PTRS převážně tvořit PTZ v součinnosti s ostatními zbraněmi (Shd, tanky, Bzk). Mohou plnit úkol i samostatně. Často mohou být použity k posílení TVV, tvořeného z jednotek pluku, a to v hodnotě čtyř až baterie. Bude-li pluk vysílat speciální odřad nebo skupinu, bude opět účelné posilovat je jednotkami PTRS. To závisí na síle, složení a úkolech, které budou určené jednotky plnit. Jednotky PTRS mohou v jejich sestavě ničit jak pohyblivé, tak i pevné cíle, jaderné prostředky a další významné cíle i v týlu nepřítele, aniž by se přiblížily do jejich bezprostřední blízkosti a byly jimi ohroženy.

Pokud jde o použití k přímé střelbě na pevné cíle, pak to bude hlavně za palebné přípravy, v boji o bráněnou řeku nebo osadu, o hraniční přechody apod. Pozornost zasluhuje především výběr cílů k využití dostřelu a účinku PTRS. Při volbě cílů bude vodítkem nebezpečí cíle pro vlastní jednotky a především tanky, dále i pro ostatní dělostřelectvo přímé střelby a požadavek zničení cíle v krátké době přímým zásahem na větší vzdálenosti (nad 1,5 km) bez velké spotřeby střeliva. Po-

slední dvě hlediska platí téměř vždy — rychle s minimální spotřebou zničit cíl. To sice může současné dělostřelectvo splnit, ale jen na omezené vzdálenosti — asi do 1,5 km, kdežto PTRS dosáhnou dvojnásobku (viz příloha 1).

Potřeba dělostřelectva ze zakrytých postavení je značná a navíc, téměř vždy bude v boji více potřeb a cílů než bude vlastního dělostřelectva i přes jeho modernizaci. Tyto důvody zvyšují význam přímé střelby, která byla v poslední době dosti opomíjena a neprávem podceňována. Přímá střelba je náročná na organizaci palby a řízení činnosti, vyžaduje často přímou činnost např. i náčelníka dělostřelectva pluku v terénu, dobrý průzkum a správné vyhodnocení sil a prostředků nepřítele.

Na stupni divize bylo by možné účelně použít jednotku PTRS v sestavě PTZ především k prohloubení palebného systému a zvýšení efektivity palby. Mohla by též být dočasně vyjmuta ze sestavy této PTZ a použita samostatně vysazením z vrtulníků na ohrožený směr k posílení sil divize, k zasazení na vodní překážku, zamoření a rozrušení terén atd. Velmi často bude divize používat taktické výsady, tvořené převážně z jednotek moto-

střeleckých pluků a zpravidla i s posilovacími prostředky. Bude-li však konkrétní situace vyžadovat další posílení, bude v zájmu divize použít dalších, vlastních posilovacích prostředků. A jednotka PTRS (např. baterie) představuje dosti významnou palebnou jednotku, která může měnit poměr sil na určitém konkrétním stupni velení, směru činnosti a v součinnosti s ostatními zbraněmi i samostatně.

Na stupni armády vystupuje zvláště do popředí použití alespoň dvou PTZ na různých směrech vzhledem k šířce pásma armády, nasycení komunikací vojsky a ve svých důsledcích tedy obtížnosti manévru pozemními prostředky. Vzhledem k zavedeným rážím jsou tu některé nevýhody a obtíže, plynoucí i ze samotného charakteru materiálu. Úkoly, které řeší armáda, vyžadují mít v ruce prostředek použitelný v krátkém čase na nejdůležitějších směrech s překonáním větší vzdálenosti bez ohledu na překážky. Daleko častěji se vyskytnou potřeby, uvedené u stupně divize jako např. vodní překážka, rozrušené prostory atd.

Navíc bude nutné řešit i takové úkoly jako je posílení obklíčených jednotek, bojujícího výsadku apod. K plnění těchto požadavků by bylo účelné mít na stupni armády jednotku PTRS s použitím dosavadních vrtulníků. To by nevylučovalo možnost plnit i samostatné úkoly obvyklým způsobem činnosti PTZ.

NĚKTERÉ DOSAVADNÍ POZNATKY A ZKUŠENOSTI

V předešlé části jsem se zmiňoval o použití jednotek PTRS vzdušnou cestou, proto uvedu některé praktické zkušenosti ze cvičení v roce 1967.

Způsoby a činnost při tomto způsobu použití vyžadují částečně doupnit běžný výcvik např. o rychlé nasedání a vysedání z vrtulníků s přechodem do bojové sestavy v neznámém terénu, naučit se velet krátce, ale jasně a plnit úkol na základě stručných podkladů. U velitelů to vyžaduje seznámit se se zásadami použití jednotek v různých situacích, s orientací ve vzduchu a některými dalšími otázkami.

Způsob plnění úkolu vzdušnou cestou má své zvláštnosti, které mohou charakterizovat takto:

- krátký čas ke splnění úkolu s překonáním větší vzdálenosti od prostoru rozmístění,

- jednotka bude dočasně rozdělena na bojový a pozemní sled,

- odtržení bojové jednotky od pozemního sledu omezuje možnosti manévru,

- se zásobováním v průběhu boje nelze v podstatě počítat, je nutné brát tolik munice, kolik vyžaduje splnění úkolu.

- přesnost střelby operátorů je závislá na jejich fyzickém a duševním stavu, dlouhé pěší přesuny ovlivňují výsledky střelby,

- úkol bude jednotka plnit převážně v neznámém terénu bez předchozích průzkumů; jde vesměs o neplánovanou činnost, která klade zvýšené požadavky na všechny účastníky — letce i palebné jednotky,

- převážnou část podkladů budou velitelé čerpat z mapy, což vyžaduje zkušenosti v orientaci i přistávání a vysedání,

- za letu je nutná součinnost velitelů s letci,

- je žádoucí přesně vyhodnocovat síly nepřítelů před zasazením a správně stanovit spotřebu,

- není možné opakovat úkol ze stejného prostoru, protože je prozrazen,

- určité zvláštnosti vyžaduje součinnost, bude-li v prostoru zasazení bojovat vševojsková jednotka, což bude častý případ,

- vzdušná přeprava omezuje možnost vzít sebou větší množství munice,

- do doby spojení s pozemním sledem musí jednotky vyčkat, manévry pěšky je možný nejvýše v rozsahu 0,5 km.

ČINNOST ŠTÁBU PŘI ROZHODOVÁNÍ A POUŽITÍ JEDNOTKY

Od rozhodnutí velitele o použití jednotky PTRS musí ve štábu proběhnout tato činnost:

- upřesnit místo zasazení (zpravidla štáb RVD),

- stanovit úkol cestou představitele letectva letecké jednotce,

- stanovit úkoly v bojovém nařízení (zprávy),

- vyslat styčného orgána s představitelem letectva k jednotkám nebo předat zprávu poštou,

- upřesnit otázky spojení buď na VS nebo VPS,

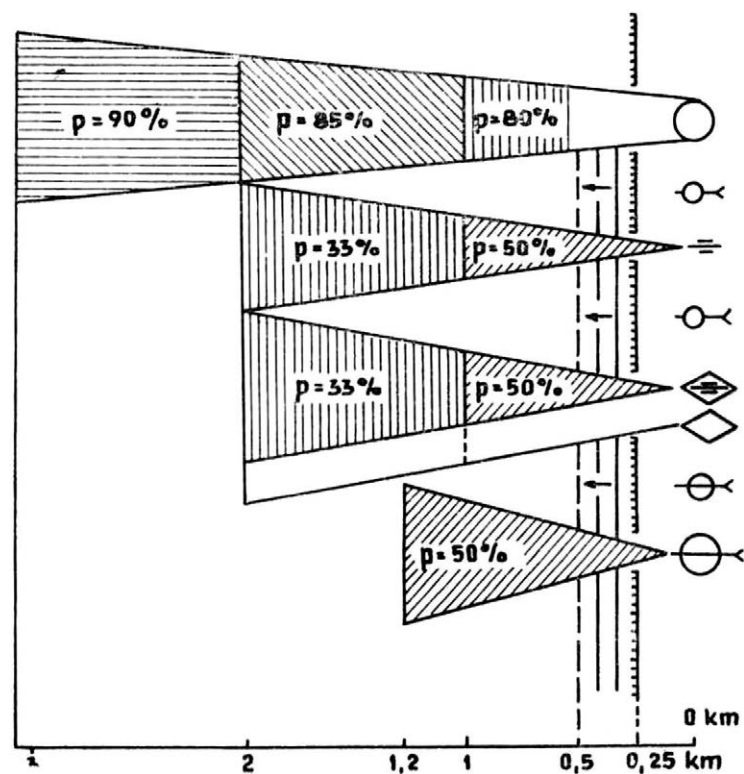
- upřesnit časové údaje o plnění úkolu podle situace,

- uvědomit velitele jednotky o úkolu např. předběžným rozkazem, stejně i leteckou jednotku,

- podle možností přesunout vrtulníky poblíž použité jednotky.

CHARAKTERISTIKA PALEBNÝCH MOŽNOSTÍ PT DÉLOSTŘELCTVA

PŘÍLOHA 4



Všechny tyto otázky směřují ke zkrácení času a jednoduchému úkolování. Nevyčerpávají dopodrobna vše a záleží na vycvičenosti velitelů, zkušenostech a návycích mezi štáby a jednotkami.

POTŘEBA VRTULNÍKŮ, PŘÍSTÁVACÍ PLOCHY, SOUČINNOST

Některé údaje jsem již uvedl. Přistávací (odletová) plocha pro baterii je 150×150 m, pro celý oddíl pohromadě asi 1000×300 m, což bude v boji řídký případ, výhodnější je sestavu ploch rozptylovat. Je možné použít i způsob, kdy přepravované jednotky se přesunou poblíže polního letiště a zde ve stanovený čas nasednou. Obě varianty jsou použitelné podle konkrétní situace. Dohovor velitele jednotky s představitelům letové skupiny se omezí na seznámení s úkolem, časem a prostorem jeho plnění, na bezpečnostní opatření, případně trasu letu, přistávací plochy a součinnost za letu. Může trvat nejvýše 10 minut.

Zvláštní pozornost zasluhuje výcvik v přistávání i vylodění v neznámém terénu z nízkého bodu visu, převážně bez průzkumu, v prostorech určených na mapě. Před letovou skupinou je možné vyslat jeden vrtulník s předstihem asi 5 minut s průzkumnou skupinou, která alespoň ze vzduchu ověří možnost přistání a případně může být vysazena na jednotlivé plochy k vytýčení přistání. Je výhodné přistávat rozptýleně podle potřeb bojové jednotky a také v zájmu ochrany vrtulníků a zamezení větších ztrát.

Přilet i přistání volíme kolmo k frontě, zásadně se snažíme vyvarovat se manévru podél fronty v blízkosti nepřítelů (možnost prozrazení a zničení). Přelet uskutečňujeme v malých výškách, abychom utajili zásah do poslední chvíle. Dobu vysazení volíme tak, aby jednotky dosáhly pohotovosti a v rozmezí do 10 minut zahájily palbu a nemusely příliš dlouho nečinně pobývat v terénu. To je smysl této

formy použití a v tom je také obtížnost správné volby vysazení. Samo vysazení nese určité riziko, např. zamořený terén, zaminovaný prostor apod.

OBSAH ÚKOLU PTZ A ZPŮSOB JEHO PLNĚNÍ

Určená jednotka bude v boji používána, žije situací na frontě a tedy v nutném rozsahu zná situaci. Úkol je krátkodobý — omezený a nevyžaduje znát podrobnosti. V rozkaze postačí uvést:

- upřesnění situace v zájmovém prostoru,
- stručně formulovaný úkol včetně případného manévru,
- počet vrtulníků k přepravě,
- bojovou sestavu a přistávací plochy podle mapy,
- spotřebu munice ke splnění úkolu,
- činnost po splnění úkolu,
- čas a osu přesunu pozemního sledu,
- hlášení o plnění úkolu a udržování spojení.

Pojátkem budou údaje ještě stručnější, o ostatních otázkách musí velitel rozhodovat sám. Vzdušného přesunu se zúčastňuje jen bojová jednotka, ostatní tvoří pozemní sled.

Při předávání úkolu styčným důstojníkem je vhodné přibrat všechny velitele a náčelníky trenažérů, kteří budou zpravidla vodit pozemní sled. Jakmile je o úkolu rozhodnuto, odesílá se pozemní sled, který při přiblížení naváže spojení s velitelem a řídí se jeho pokyny. Může převzít pozemňovací pokyny o ose a místě shromáždění. Pozemní sled bude téměř vždy zaostávat za bojovou jednotkou.

Je vhodné přehodnotit si správnost vysazení jednotky vzdušnou cestou. Orientace jednotek po vysazení působí často obtíže a není vzácností, že se jednotky doslova otočí zády k nepříteli. Proto musí velitelé ihned povel ovlivňovat směr palby.

Vysazování jednotek chráníme obvykle palbou dělostřelectva nebo zadýmením.

Z á v ě r

Použití PTRS je mnohostranné a pestré. Rozhodneme-li se k přepravě jednotky PTRS vzdušnou cestou, musí být pro to důvody vynucené situací.

V článku jsem chtěl poukázat na možnosti dalšího rozvoje zbraně i jejího využití. Nevyčerpávám všechny otázky ani podrobnosti. Aktuálnost potřeb a vhodnost PTRS vyžadují do budoucna nadále věnovat pozornost tvorbě jednotek a jejich použití i začlenění na různé stupně velení.